

SPRAWOZDANIE
Z XXXI ZJAZDU NAUKOWEGO
POLSKIEGO TOWARZYSTWA GEOLOGICZNEGO
W GDAŃSKU

6—8 czerwca 1958

*Compte Rendu de la XXXI Réunion Scientifique de la Société
Géologique de Pologne à Gdańsk*

6—8 juin 1958

W dniach 6—8 czerwca 1958 odbył się w Gdańsku XXXI Zjazd Polskiego Towarzystwa Geologicznego. W zjeździe wzięło udział 158 osób, w tym goście zagraniczni: prof. A. Laitakari z Finlandii, dr Heck i geolog dypl. Rogge z NRD, dr M. Markova i dypl. geolog J. Vaškovsky z Czechosłowacji oraz L. Sretonovic z Jugosławii.

1. POSIEDZENIE PLENARNE W PIERWSZYM DNIU ZJAZDU
6 CZERWCA 1958

W pierwszym dniu zjazdu przed południem odbyło się w gmachu Politechniki Gdańskiej otwarcie zjazdu i zebranie naukowe, w którym oprócz uczestników wzięli udział liczni reprezentanci wyższych uczelni Wybrzeża, towarzystw i instytucji naukowych, pracownicy przedsiębiorstw geologicznych, przedstawiciele prasy i radia i młodzież studiująca hydrogeologię i geologię inżynierską na Politechnice Gdańskiej.

Zjazd otworzył przewodniczący Zarządu Głównego PTG prof. H. Świdziński witając przybyłych w szczególności prezesa CUG, prof. M. Mrozowskiego, przewodniczącego Zarządu Głównego P. T. Geograficznego prof. dr R. Galona, przedstawiciela Gdańskiego Tow. Naukowego prof. dr T. Sulmę, przedstawicieli Ministerstwa Budownictwa dyr. W. Kownackiego i inż. W. Rudkiewicza, przedstawicieli władz miejscowych oraz gości zagranicznych z prof. A. Laitakari członkiem honorowym PTG na czele.

Przewodniczący omówił pokrótce rolę i znaczenie zjazdów naukowych Polskiego Towarzystwa Geologicznego przyczyniających się wybitnie do

rozwoju myśli geologicznej w Polsce dzięki syntetycznym ujęciom aktualnych problemów i szerokim dyskusjom fachowym przeprowadzanym na zjazdach.

Na specjalne podkreślenie zasługuje zjazd gdański, nie tylko dlatego, że przedstawia podsumowanie 10 letniego dorobku polskich geologów na Wybrzeżu, ale i ze względu na tematykę rzadko na naszych zjazdach poruszaną, mianowicie geologiczne procesy u wybrzeży morskich i walka techniki ze szkodliwą działalnością morza. Przewodniczący wyraził w imieniu PTG gorące podziękowanie organizatorom zjazdu z prof. dr Z. Pazdrą na czele za ofiarną pracę włożoną w zorganizowanie tego zjazdu, a rektorowi Politechniki Gdańskiej, prof. dr inż. W. Balcerskiemu, za gościnę w gmachu tej uczelni.

Z kolei zebrani uczcili chwilą ciszy pamięć zmarłych w minionym okresie członków Towarzystwa, prof. dra H. Arctowskiego, prof. dra T. Bocheńskiego i dra E. Panowa.

Następnie powitał zjazd gospodarz Politechniki Gdańskiej rektor W. Balcerski podkreślając ścisłe związki geologii z zagadnieniami budownictwa i inwestycji gospodarczych.

Imieniem Komitetu Organizacyjnego i gdańskiego ośrodka geologicznego powitał zjazd prof. Z. Pazdro, po czym wygłosił odczyt pt.: „Budowa geologiczna regionu gdańskiego”.

Z kolei prof. W. Tułielewicz wygłosił referat pt.: „Procesy brzegowe w rejonie portu we Władysławowie”, zaś doc. K. Łomniewski referat pt.: „Problem ujścia Wisły”.

Dyskusja nad referatami przeniesiona została w teren podczas wycieczek.

W celu uczczenia zjazdu Biblioteka Główna Politechniki Gdańskiej zorganizowała wystawę geologicznych prac naukowych i map dotyczących Wybrzeża.

P. P. Wydawnictwa Geologiczne urządziły wystawę i prowadziły sprzedaż swych wydawnictw.

Z okazji zjazdu Redakcja Przeglądu Geologicznego opublikowała w zeszytcie 6 rocznika 1958 tego czasopisma artykuły poświęcone zjazdowi:

Prof. Z. Pazdro: „Wody podziemne regionu gdańskiego”.

Prof. W. Wawryk: „Uwagi na temat surowców ilastych województwa gdańskiego”.

Mgr L. Bohdziewicz: „Rejonizacja geologiczno-inżynierska Trójmiasta”.

Po południu w dniu 6 czerwca odbył się Walny Zjazd Delegatów PTG. Osoby nie uczestniczące w zebraniu delegatów zwiedzały w tym czasie pod fachowym kierownictwem zabytki Starego Gdańska.

W dniu 7 czerwca odbyły się 4 wycieczki naukowe: A-1. Świbno — Ujście Wisły. Celem wycieczki było zapoznanie uczestników z procesami akumulacyjnymi zachodzącymi w ujściu rzeki. Po zwiedzeniu Stacji Obserwacyjnej PIHM w Świbnie uczestnicy udali się na stożek ujściowy, a następnie wyszli na kutrze badawczym na morze, gdzie demonstrowano pomiary hydrograficzne. Wycieczkę prowadził kierownik Stacji mgr B. Nowak zapoznając uczestników z pracą i osiągnięciami Stacji.

A-2. Sopot i Zatoka Gdańska. Uczestnicy tej wycieczki

zwiedzili najpierw Stację Morską Zakładu Geofizyki PAN w Sopocie, po czym na kutrze badawczym udali się na Zatokę i zapoznali się z metodyką pomiarów dna morskiego za pomocą echosondy, z aparaturą hydrograficzną oraz pracą pływunurków. Wycieczkę prowadził kierownik Stacji doc. S. Szymborski.

A-3. Bysewo — Elbląg — Kadyny. Uczestnicy wycieczki udali się najpierw do Bysewa położonego na dyluwialnej wyżynie na zachód od Gdańska. Tu zwiedzili odsłonecia iłów warwowych. Następnie przez deltę Wisły przejechali na północne zbocza Wyżyny Elbląskiej nad Zalewem Wiślanym, gdzie zwiedzili odsłonecia iłów elbląskich w Suchaczu i Kadynach oraz zakłady ceramiki szlachetnej pracujące na części tego surowca. Wycieczkę prowadzili: prof. W. Wawryk, mgr J. Domański i zast. prof. W. Piotrowicz.

A-4. Orłowo — Wejherowo — Góra Pomorska — Łeba. W czasie tej wycieczki uczestnicy zapoznali się z budową geologiczną klifu redłowskiego w Orłowie, procesami dynamicznymi zachodzącymi tu w strefie brzegowej oraz wynikami wiercenia wykonanego przy ujściu doliny Kaczej. Następnie udali się przez Gdynię i Wejherowo do Góry Pomorskiej, gdzie zwiedzili eksploatowane złoża wapieni łąkowych oraz zapoznali się z morfologią i budową geologiczną pradoliny Redy. W dalszym ciągu wycieczka udała się przez wysoczyznę Pobrzeża Kaszubskiego do Łeby, skąd barkami przez Jezioro Łebskie przejechała na Mierzeję Łebską. Tutaj uczestnicy zapoznali się z wydmami nadmorskimi, ich morfologią, dynamiką jak również genezą krajobrazu otaczającego Jezioro Łebskie. Wycieczkę prowadzili: dr J. Piątkowski i mgr L. Bohdziewicz.

W dniu 8 czerwca odbyły się 3 wycieczki:

B-1. Wejherowo — Góra Pomorska — Łeba — Lębork. Był to wariant wycieczki A-4 z tym, że pominięto klif redłowski, natomiast po zwiedzeniu Mierzei Łebskiej uczestnicy udali się do Lęborka, gdzie zwiedzano ility zastoiska Lęborskiego odsłoneczone w cegielniach lęborskiego kombinatu ceramiki budowlanej. Wycieczkę prowadził dr J. Piątkowski.

B-2. Orłowo — Rewa — Kuźnica — Władysławowo — Cetniewo. W Orłowie uczestnicy wycieczki zwiedzili klif redłowski zapoznając się z tą samą problematyką co w pierwszej części wycieczki A-4. Następnie przez kępę oksywską wycieczka udała się do Rewy zwiedzając tam charakterystyczny utwór akumulacji brzegowej — wał przybrzeżny zwany ryfem. Z kolei uczestnicy udali się na Półwysep Helski, gdzie w Kuźnicy oglądali skutki niszczenia brzegu morskiego, który to proces występuje z powodu naruszenia naturalnej równowagi bilansowej rumowiska przybrzeżnego przez port we Władysławowie. W Cetniewie uczestnicy wycieczki zapoznali się z budową geologiczną klifu rozewskiego. Wycieczkę prowadzili: prof. W. Tubliczewicz i mgr L. Bohdziewicz.

B-3. Pojezierze Kaszubskie. Uczestnicy wycieczki udali się do Wierzycy, gdzie objaśniono rzeźbę, budowę geologiczną oraz stosunki hydrogeologiczne Pojezierza Kaszubskiego. Następnie udano się do źródeł Raduni, w rejon Jezior Raduńskich, w okolice Kartuz i do Chmielna. Na tej trasie demonstrowano odpływ powierzchniowy i rozwój

sieci hydrograficznej oraz zapoznano się ze złożami margli łąkowych. W dalszym ciągu zwiedzano przełomy Raduni w okolicy Somonina i Babięgo Dołu. Wycieczkę prowadzili: dr D. Piasecki i mgr B. Wróbel.

W czasie wycieczek dyskutowano nad wieloma zagadnieniami wysuniętymi przez prelegentów i kierowników wycieczek jak również przez uczestników. Głównymi tematami dyskusji były:

- morfogeneza doliny Raduni i dolin nieckowatych na Pojezierzu;
- odpływ wód roztopowych ostatniego lodowca i organizacja sieci hydrograficznej;
- morfologia pradoliny Redy;
- stratygrafia kredy regionu gdańskiego;
- interpretacja stratygraficzna utworów trzeciorzędowych odsłoniętych w klifach redłowskim i rozewskim;
- zagadnienie miąższości czwartorzędu;
- iły zastoiskowe, warunki ich sedymentacji, ich tekstura, zmienność składu mineralnego, praktyczna wartość jako surowca ceramicznego;
- margle łąkowe, ich geneza i praktyczne wykorzystanie;
- zaburzenia glacitektoniczne na Wyżynie Elbląskiej (w związku z ilami elbląskimi) oraz na kępach redłowskiej i swarzewskiej;
- zagadnienia hydrogeologiczne na Pojezierzu Kaszubskim, w szczególności związek wód podziemnych z wodami jezior, rozkład ciśnień artezyjskich, bilans wód podziemnych;
- gospodarka wodami podziemnymi w regionie gdańskim;
- dynamika procesów brzegowych, niszczące działanie fali morskiej, ruch i bilans rumowiska brzeżnego oraz metodyka ich pomiaru;
- ochrona brzegów morskich.

2. WALNY ZJAZD DELEGATÓW POLSKIEGO TOWARZYSTWA GEOLOGICZNEGO

W dniu 6 czerwca 1958 odbył się Walny Zjazd Delegatów Polskiego Towarzystwa Geologicznego poprzedzony posiedzeniem Zarządu Głównego. W Walnym Zjeździe Delegatów wzięły udział 33 osoby: delegaci 3 oddziałów, członkowie Zarządu Głównego i Głównej Komisji Rewizyjnej.

Walny Zjazd otworzył przewodniczący Zarządu Głównego prof. H. Świdziński witając wszystkich przybyłych delegatów. Na wniosek doc. A. Michalika wybrano jednogłośnie przewodniczącym Walnego Zjazdu doc. H. Gruszczyka, a sekretarzami mgr R. Grdzińskiego i mgr inż. S. Kozłowskiego.

Po odczytaniu protokołu z ostatniego Walnego Zjazdu Delegatów, który został przyjęty bez poprawek, przewodniczący złożył sprawozdanie z działalności Zarządu Głównego za rok ubiegły, omawiając kolejno: 1. działalność administracyjną, 2. sprawy budżetowe, 3. organizację zjazdów naukowych, 4. posiedzenia naukowe i działalność popularyzacyjną, 5. sprawy wydawnicze, 6. sprawy biblioteki Towarzystwa i wymiany wydawnictw i wreszcie 7. inne sprawy związane z działalnością Zarządu Głównego w minionym okresie. Sprawozdania Oddziałów Towarzystwa

przedstawili następnie przewodniczący Oddziałów lub ich zastępcy. Sprawozdanie Głównej Komisji Rewizyjnej w związku z nieobecnością przewodniczącego Komisji doc. K. Ciszewskiej złożył mgr inż. Z. Wilk, stwierdzając prawidłowe prowadzenie księgowości. Prof. H. Świdziński wyjaśnił, że w związku ze śmiercią prof. T. Bocheńskiego i dłuższym wyjazdem za granicę prof. W. Krachana na Walnym Zgromadzeniu członków Oddziału Krakowskiego PTG powołano do pomocy przewodniczącego Komisji Rewizyjnej mgra Marcina Kolasę i mgra inż. Z. Wilka.

Po dyskusji nad sprawozdaniami przewodniczący Walnego Zjazdu wyraził podziękowanie Zarządowi Głównemu za dotychczasową pracę.

W związku ze śmiercią prof. T. Bocheńskiego, jednego z członków Głównej Komisji Rewizyjnej, dokonano uzupełniającego wyboru. Na wniosek inż. J. J. Zielińskiego wybrano jednomyślnie mgra inż. Z. Wilka.

Następnie omówiono sprawę składek członkowskich. Sprawa ta została wstawiona do porządku dziennego ze względu na to, że dotacje PAN dla Towarzystwa nie mogą być zużywane na pokrywanie deficytu wynikającego z różnicy między ceną zeszytów Rocznika, które otrzymują członkowie, a sumą uzyskiwaną ze składek. W wyniku dyskusji, w której zabiera głos dr Kolago, prof. S. Krajewski, inż. J. Zieliński i dr Żelichowska na wniosek prof. K. Maślankiewicza uchwalono składkę roczną w wysokości 100 zł. W przypadku gdy członkami Towarzystwa jest dwoje małżonków, jedno z nich może płacić składkę ulgową w wysokości 30 zł, nie otrzymując jednak wydawnictw.

Na wniosek Zarządu Głównego wybrano jednogłośnie członkiem honorowym Polskiego Towarzystwa Geologicznego prof. Radima Kettnera w CSR ze względu na duże zasługi naukowe, stały życzliwy stosunek do geologii polskiej i jej popularyzację na terenie Czechosłowacji. Do prof. Kettnera postanowiono wysłać odpowiednią depezę. Uchwalono również na wniosek Zarządu Głównego wysłanie depeż do członków honorowych krajowych.